

Granskning av elektriska produkter köpta via dropshipping

Hur ser det ut med produktsäkerhet hos produkter som säljs med
metoden dropshipping?

Sammanfattning

Mängden produkter som säljs via så kallad dropshipping¹ ökar och det gör även andelen inkomna anmälningar till Elsäkerhetsverket om produkter köpta på detta vis.

Syftet med den här planerade marknadskontrollinsatsen är att undersöka hur det ser ut med elsäkerheten hos produkter sålda via dropshipping. Insatsen syftar också till att öka kunskapen internt om den här försäljningsmetoden samt att få ett underlag som kan användas för kommande kommunikationsinsatser till allmänheten. Eftersom de flesta företag som kontrollerats befinner sig utanför EU/EES fanns ingen möjlighet att vidta rättsliga åtgärder mot dessa. Huvudsyftet med insatsen blir i stället att kunna kommunicera kring riskerna med att handla elektriska produkter via dropshipping.

Insatsen knyter an till Elsäkerhetsverkets vision om trygg och störningsfri el samt myndighetens strategiska mål om att handeln med elektriska produkter ska ske på ett ansvarsfullt sätt.

Totalt köptes 22 produkter in för marknadskontrollprovning, men endast 18 levererades. I de fall produkter inte levererats har vi antingen direkt, utan någon mer information, fått pengarna återbetalda eller så har det helt enkelt inte kommit någon produkt alls.

Samtliga produkter som köpts in har både tekniska brister av olika allvarlighetsgrad och formella brister.

¹ Metoden dropshipping innebär att produkten skickas direkt från fabriken till köparen utan att passera lagret hos det företag som sålt produkten till köparen.

1 Bakgrund

Under de senaste åren har andelen produkter som köps via så kallade dropshipping-företag ökat markant, vilket bland annat Konsumentverket har uppmärksammat. Mellan den 1 januari och 23 juli 2023 tog Konsumentverket emot 146 anmälningar mot sådana företag. Under motsvarande period 2024 hade antalet stigit till 728 – en kraftig ökning som tyder på att problem kopplade till dropshipping blivit allt vanligare.

Även Elsäkerhetsverket ser en liknande trend, där allt fler anmälningar rör produkter som köpts via dropshipping. Denna utveckling bekräftas också i myndighetens omvärldsbevakning, vilket understryker behovet av ökade insatser för att samla information kring potentiella risker och skapa uppmärksamhet kring denna typ av handel.

2 Syfte, mål och effekter

2.1 Syfte

Insatsen syftar till att samla information om produkter sålda via dropshippingaktörer i syfte att använda denna i framtida kommunikationsinsatser samt att öka kunskapen internt på myndigheten.

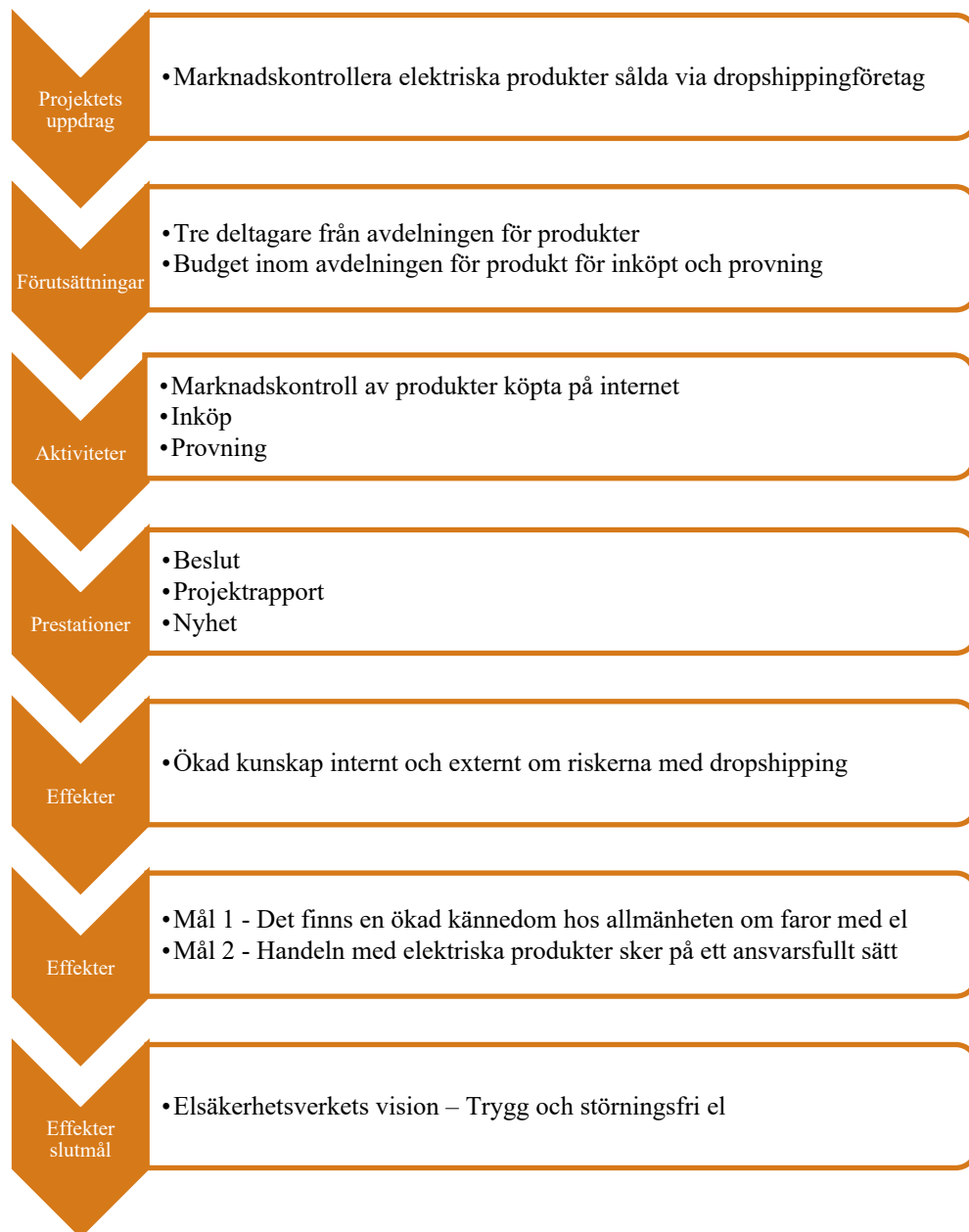
2.2 Mål

Marknadskrollinsatsen har följande mål:

- Genomföra inköp och elsäkerhetsprovning av 15–20 elektriska produkter som faller in under lågspänningsdirektivet.
- Sammanställa och utvärdera provningsresultatet
- Sammanfatta resultatet i en insatsrapport som också omfattar analys av riskerna med elektriska produkter köpta via dropshipping
- Ta fram kommunikationsmaterial kring riskerna med att köpa elektriska produkter via dropshipping
- Sprida det framtagna informationsmaterialet till privatpersoner och företag

2.3 Effekter

Insatsen knyter an till Elsäkerhetsverkets vision om trygg och störningsfri el samt myndighetens strategiska mål om att handeln med elektriska produkter ska ske på ett ansvarsfullt sätt.

3 Genomförande

3.1 Metod

Metod följer fastslagen rutin för marknadskontroll med undantaget att samtliga parter troligen inte kommer kunna nås då de högst sannolikt befinner sig utanför EU/EES. Följande steg kommer därför att genomföras:

- Granskning av produktens märkning och att medföljande bruksanvisning och säkerhetsinformation är korrekt.
- Produkten skickas på provning och parten informeras, i de fall parten går att få tag på, om att marknadskontroll har inletts. I samband med att parten kontaktas begärs en kopia av produktens EU-försäkran in.
- När provningen är klar genomförs en bedömning av provningen och provrapporten samt produktens EU-försäkran och eventuella märkningsbrister.
- Resultatet av utredningen kommuniceras sedan med parten och de ges möjlighet att yttra sig över resultatet innan beslut fattas.

3.1.1 EU-försäkran

EU-försäkran är det dokument där tillverkaren intygar att produkten uppfyller alla relevanta krav i lagstiftningen. Genom att upprätta och underteckna EU-försäkran om överensstämmelse tar tillverkaren därmed ansvar för att produkten överensstämmer med kraven och att ett korrekt förfarande för bedömning av överensstämmelse genomförts, vilket är anledningen till att Elsäkerhetsverket alltid begär in EU-försäkran i samband med vår marknadskontroll.

3.2 Urval och inköp

Eftersom både Kemikalieinspektionen samt Konsumentverket redan tidigare granskat dropshippingföretag har Elsäkerhetsverket delvis utgått från deras underlag och delvis från anmälningar som inkommit till myndigheten när vi valt ut vilka aktörer vi handlat av.

3.2.1 Produkter/produkttyper

Vid urval av produkter utgick vi från inkomna produktanmälningar samt tidigare erfarenhet av produkttyper förknippade med ökade elsäkerhetsrisker. I denna insats köptes följande produkter/produkttyper in för kontroll:

- Ljuskällor
- Belysningsarmaturer
- Bruksföremål (rakapparat, hårfön, vattenkokare, diffuser för katt mm)
- Strömförsörjning (spänningsomvandlare)

3.2.2 Aktörer

Vi valde att handla från aktörerna enligt tabell 1.

Tabell 1 - Aktörer

Företagsnamn/hemsidenamn
Bella Sverige
Coleter
Sebutik
Produkthyllan
Dossify
Epiko
Finishingtouches
Nattlampan
Spreach
Glatthem
Florzona
Joom
Fyndiq
Fruugo
Nordunik
Stuffstore
Partyhandel
Kabatilo Group AB
A Hams AB

3.3 Provning

Inköpta produkter skickas till Elsäkerhetsverkets upphandlade provningslaboratorium för elsäkerhetsprovning.

Provningen omfattade följande kontroller:

- Märkningar och instruktioner på svenska
- Skydd mot elchock
- Spänningsprov
- Konstruktion
- Kontroll av nätsladd/stickpropp
- Skyddsjordning
- Isolationskrav (kryp/luft-avstånd)

Detta innebär att produkterna endast är testade mot vissa delar av de aktuella standarderna för produkttyperna, en så kallad partiell provning.

4 Resultat

Totalt utfördes elsäkerhetsprovning av 18 produkter. Resultatet av provningen visar att andelen brister per produkt är mycket hög. Samtliga provade produkter har allvarliga anmärkningar. En allvarlig anmärkning innebär att bristen är av ett sådant slag att produkten kan orsaka elchock och/eller brand.

I 7 av 18 ärenden gick det inte att komma i kontakt med någon ansvarig ekonomisk aktör. I sju ärenden vidtog parterna så kallade frivilliga åtgärder och återkallade sålda produkter från sina kunder. I fyra ärenden fattades tvingade beslut om försäljningsförbud varav ett med återtag från konsument.

Projektet har identifierat flera återkommande problem vid inköp från dessa e-handelssidor, särskilt sådana som misstänks bedriva dropshipping. De vanligaste identifierade bristerna var:

- **Ofullständiga leveranser:** Alla produkter levererades inte, och kreditering uteblev i vissa fall.
- **Felaktiga produktbeskrivningar:** Produkterna motsvarade inte alltid vad som utlovats på hemsidan.
- **Lång leveranstid och bristande kommunikation:** Utöver ungefär fyra veckors leveranstider var det ofta svårt att få kontakt med aktörerna, och frågor ställda via aktörernas kontaktformulär blev sällan besvarade.
- **Dåligt emballage och skadade varor:** Produkterna kom ofta i bristfälliga förpackningar som inte var avsedda för transport. Det resulterade i två fall att produkterna var trasiga vid ankomst.
- **Otydlig affärsmodell:** Det var svårt att avgöra i förväg om det rörde sig om så kallad dropshipping.
- **Webbplatser försvann:** Flera av de sidor som användes vid beställningstillfället var inte längre tillgängliga när de kontrollerades efter ett par månader. I några fall har nya företag övertagit namnen och startat upp på nytt.

4.1 Vanliga brister

Nedan följer ett antal bilder från några av de provade produkterna som tydligt visar produkternas brister.

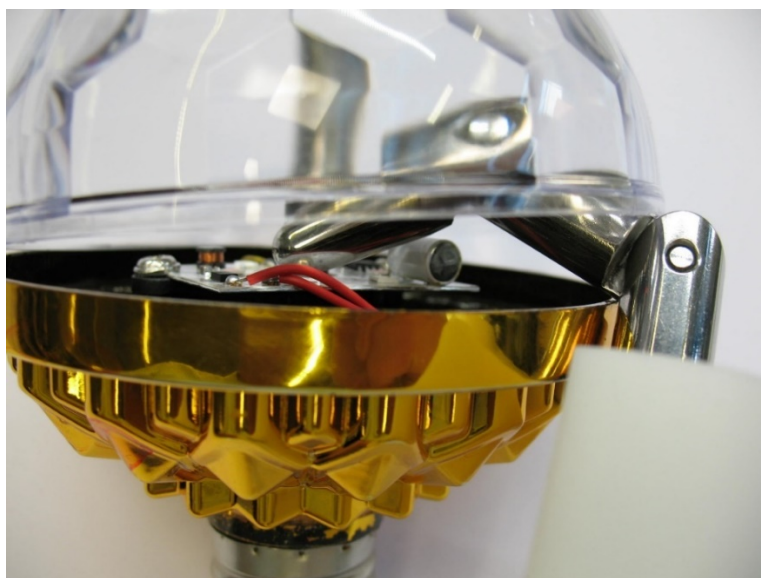
24EV5273 – SEbutik.

Vid nålflamprovet (Figur 1) fortsätter produkten att brinna tills inget finns kvar.

Enligt standarden ska produkten vara självslocknande och får inte fortsätta brinna efter att flamman avlägsnats. På samma produkt kan man också utan problem ta sig in i produkten varvid strömförande delar blir åtkomliga vilket kan leda till elchock, se Figur 2.

Figur 1 – Nålflamprov

Figur 2 - Testfinger kommer åt spänningsförande delar

24EV6359 – Fyndiq.

Produkten tas för lätt isär på ställen där den inte ska kunna öppnas varvid spänningsförande delar kan nås.

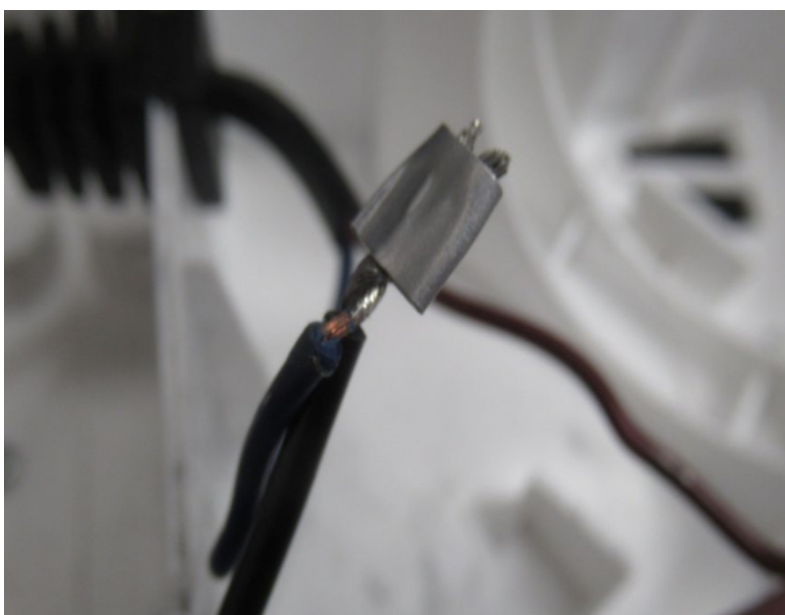

Figur 3 - Höljet lossnar för lätt

24EV7249 – Partyhandel.

230V kablar är ihoplödda och delvis skyddade med tejp (Figur 4).

Strömbrytaren lossnar när man trycker på den under testet och faller in i apparaten varvid spänningsförande innerdelar blir åtkomliga med testfingret (Figur 5).

Figur 4 - Ihoplödda ledare

Figur 5 - Strömbrytaren lossnar

24EV6360 – Fruugo.

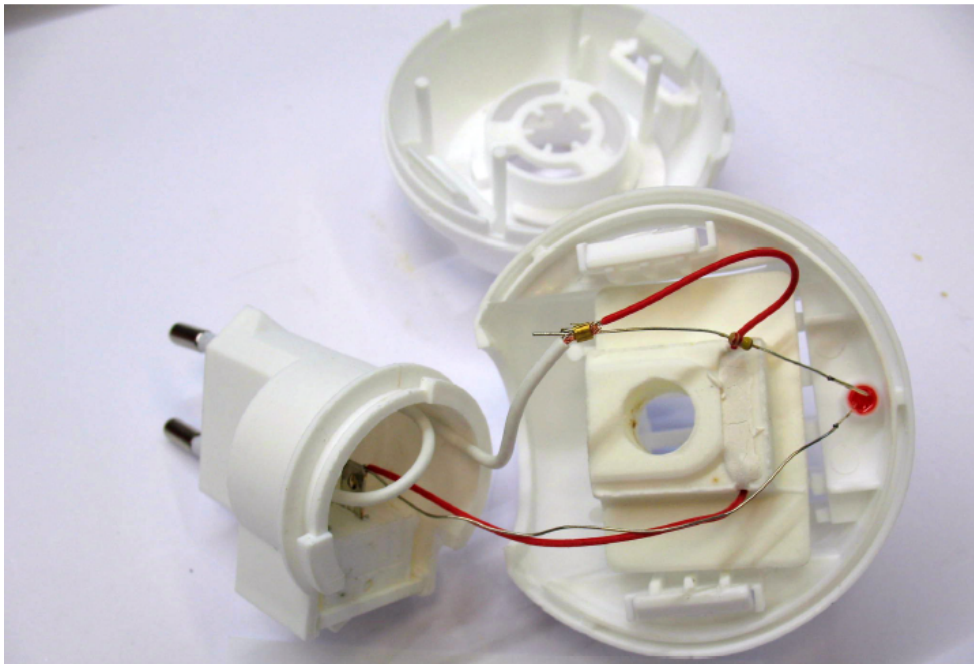
Spänningsförande delar är åtkomliga när stickproppen är delvis inkopplad i uttaget vilket inte är tillåtet. Bilden visar hur testfingret med lätthet kan nå stickproppen stift. (Figur 6)

Figur 6 - Spänningsförande stift åtkomligt

24EV7338 - Kabatilo Group AB.

Oisolerade ledare kan komma i kontakt med ytterhöljet. Nätkontakten överensstämmer inte med dimensionsstandardbladet vilket innebär att stickproppens mått inte är korrekta vilket kan leda till dålig kontakt med varmgång som följd.

Figur 7 - Interna ledare ej isolerade

4.2 Administrativa brister

Samtliga 18 produkter hade en eller flera administrativa brister, vilka dessa var framgår av tabell 3 nedan.

Tabell 2 Administrativa brister - i urval

Typ av anmärkning	Antal
Avsaknad av bruksanvisning eller bruksanvisning på fel språk	17
CE-märkning saknas (felaktigt utformad)	10 (2)
Spårbarhetsmärkning saknas helt eller delvis (tillverkarens namn samt modellbeteckning)	15
Avsaknad av teknisk märkning så som spänning och ström	9

4.3 Tekniska brister

Samtliga 18 produkter hade också en eller flera tekniska brister, vilka dessa var framgår av tabell 4 nedan.

De tekniska bristerna är sådana att de kan leda till elchock och brand. Risken för elchock är stor när produkters luft och krypavstånd är för små, höljet inte håller ihop eller när isolationen är bristfällig.

Tabell 3 Tekniska brister - i urval

Typ av anmärkning	Antal
För små luft och krypavstånd	4
Höljet lossnar för lätt och exponerar spänningsförande delar	5
Felaktigt utformad stickpropp	9
Höljet klarade inte värmeprovet utan att deformeras	2
Bristfällig isolation	4

5 Analys och diskussion

Granskningen visar på allvarliga brister hos produkter inköpta via dropshipping, brister som kan leda till elchock eller brand. Granskningen visar att problemen med elsäkerhetsbrister är större för produkter köpta via dropshipping än för produkter köpta via inomeuropeisk e-handel.

En tydlig slutsats är att **andelen allvarliga anmärkningar är högre vid dropshipping** än vid andra typer av insatser, vilket tyder på att denna form av handel innebär större risker för konsumenterna.

Elsäkerhetsverket genomförde 2023 en uppföljande insats för att kontrollera e-handlare inom EU. Tabell 5 visar en jämförelse mellan den insatsen och dropshipping och visar antal fel per produkt i genomsnitt. Som tabellen visar är det alltså nästan sex gånger så många allvarliga brister på produkter köpta via dropshipping.

Tabell 4 Jämförelse mellan e-handelsuppföljningen och dropshippinginsatsen

	E-handelsuppföljning	Dropshipping
Allvarliga brister	0,45	2,83
Anmärkningar	0,9	5,75
Påpekanden	0,8	1,08

Förutom elsäkerhetsaspekterna visar också granskningen på andra konsumentaspekter så som att problem uppstod kring flera av de beställningar som gjordes via olika e-handelssidor. Det var inte alla produkter som levererades, och i vissa fall uteblev även kreditering för saknade varor. Produkterna som levererades motsvarade inte alltid beskrivningen på hemsidan, vilket skapat osäkerhet kring vad som faktiskt beställts. Det har också varit svårt att avgöra om det rör sig om dropshipping, vilket ytterligare försvårat bedömningen av huruvida leverantören är en seriös aktör eller inte.

Leveranstiderna har ofta varit långa, och kommunikationen med företagen bristfällig. Kontaktuppgifter saknas ofta helt, och i flera fall har endast kontaktformulär funnits – formulär som inte genererat något svar. Produkterna har ofta kommit i oidentifierbara emballage, utan spårbarhet, och ibland i dåligt skick. I två fall var produkterna trasiga vid ankomst.

Flera av de webbplatser som användes vid beställningstillfället är inte längre aktiva. Det är också viktigt att poängtera att förekomsten av Klarna som betalningsmetod inte bör ses som en kvalitetsstämpel. Trots att många konsumenter uppfattar Klarna som ett tecken på att en aktör är seriös, visar anmälningar och frågor från allmänheten att detta inte alltid är fallet.

Det förefaller vara mycket lätt att starta en webshop med dropshipping som leveransmetod. Våra undersökningar visar att det går att köpa en färdig webshop

där produkter och betallösning redan är på plats. Den låga tröskeln tillsammans med faktumet att verksamheten kan drivas från ett land utanför EU/EES gör att risken för att hållas ansvarig för sina produkters bristande säkerhet är mycket låg.

6 Slutsatser och rekommendationer för vidare arbete

Granskningen har visat att problemen inom vissa delar av e-handeln är mer omfattande än vad som initialt förväntades. Det är ofta svårt att identifiera ansvariga aktörer, särskilt när det gäller dropshipping och handel via sociala medier som TikTok. Den begränsade transparensen, bristande kommunikationen och svårigheten att kontrollera produkternas kvalitet gör det tydligt att konsumenter står inför komplexa utmaningar, vilket gör det svårt för den genomsnittliga konsumenten att göra trygga köp.

Samtidigt har undersökningen gett oss värdefulla insikter kring problematiken med dropshipping. Det understryker vikten av att rekommendera köp från etablerade och välkända aktörer. För att möta den förändrade handelsmiljön behöver vi som myndighet utveckla vårt arbete med att nå ut till målgrupper som handlar via nya kanaler, exempelvis sociala medier och influencers.

Vi bör också utöka vår kommunikation till att omfatta inte bara konsumenter utan även aktörer, med tydlig information om vilka krav som gäller. Ett konkret förslag är att skapa hjälpavsnitt på vår webbplats som guidar konsumenter i hur de kan kontrollera produkter och aktörer innan köp samt företagare som vill använda sig av metoden dropshipping.

Rekommendationer för fortsatt arbete

- Fortsätt följa utvecklingen inom e-handel, särskilt nya handelsformer och aktörer utanför EU.

- Utveckla informationsmaterial riktat till konsumenter om risker med dropshipping och produkter marknadsförda av influencers.
- Skapa stödmaterial för att hjälpa konsumenter att identifiera seriösa aktörer.
- Förstärk vår kommunikation kring att betalningslösningar som Klarna inte automatiskt innebär att en aktör är seriös.
- Utröna möjligheten att med stöd i Digital Services ACT artikel 9 och 10 kunna få plattformar att ta bort produkter.

Insatsen har genomförts av Morgan Wojcik, Linda Inehag och Peter Cedmer.